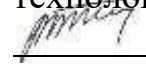

Донбаська державна машинобудівна академія

кафедра фізичного виховання і спорту

Затверджую:

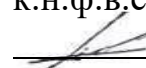
Декан факультету інтегрованих
технологій і обладнання

 О. Г. Гринь

«___» _____ 2025 р.

Гарант освітньої програми:

к.н.ф.в.с., доцент

 С. О. Черненко

«___» _____ 2025 р.

Розглянуто і схвалено

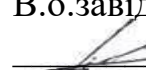
на засіданні кафедри

фізичного виховання і

спорту

Протокол № 17 від 06.05.2025р.

В.о.завідувач кафедри

 С.О. Черненко

«___» _____ 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Основи економічної теорії»

галузь знань А Освіта

спеціальність А7 Фізична культура і спорт

ОПП «Фізична культура і спорт»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Факультет інтегрованих технологій і обладнання

Розробник: Шевченко Олена Олександрівна, д.е.н., доцент кафедри менеджменту

Краматорськ-Тернопіль

2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки		денна на базі ПЗСО	базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки
Кількість кредитів		А Освіта	Вибіркова	
3	3			
Загальна кількість годин				
90	90			
Модулів				
1	1	А7 Фізична культура і спорт	Рік підготовки	
Змістових модулів			2	1
1	1		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студента – 3,5 /3,5			46	26
			Лекції	
		18 год	18 год	
		Практичні		
		18 год	18 год	
		Самостійна робота		
		54 год	54 год	
		Вид контролю		
		Залік	Залік	

Загальні відомості, мета і завдання дисципліни

Економічна наука в Україні, її пізнання й викладання перебувають на новому етапі свого розвитку. Зміни в господарському та політичному житті нашого суспільства зумовили суттєві зміни в розвитку економічної системи, що існувала раніше, та економічної теорії.

Для проведення трансформаційних перетворень потрібно використати найкращі досягнення світової економічної науки, реалістичні теорії та практичні рекомендації.

Економічна теорія — це один із найважливіших елементів гуманітарної культури людини і необхідний компонент її інтелектуального розвитку. Економічна теорія повинна стати тією основою, яка сприятиме формуванню навичок поведінки суб'єкта діяльності в умовах ринку, підвищенню його компетентності відповідно до вимог, що висувуються екстремальними обставинами. Тобто необхідно встановити жорсткий зв'язок між переходом до ринку і підготовкою нових поколінь українських медичних фахівців, які покликані сформувати міцну та ефективну кадрову базу для розвитку національної економіки.

Мета дисципліни «Основи економічної теорії» — сформувати у здобувачів економічне мислення, адекватне до специфіки соціально-економічних перетворень, що дасть змогу з нових світоглядних, концептуальних позицій усвідомити наявні та гіпотетичні суперечності життя й використовувати їх у майбутній практичній діяльності.

Основне завдання дисципліни — допомогти студентам зрозуміти трансформаційні процеси в економіці України, проблеми перехідної економіки, зорієнтуватись у виборі ефективного управлінського рішення, набуті первинних навичок раціональної економічної поведінки.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- основний зміст усіх розділів економічної теорії;
- доцільність і можливість застосування отриманих знань у господарській діяльності;
- суть основних економічних явищ і процесів;
- особливості розвитку ринкової економіки в Україні;
- економічні механізми, які визначають суб'єктів господарювання і суб'єктів освіти і медицини;
- основи організації фінансово-господарської діяльності закладів охорони здоров'я;
- зміст основних категорій, законів і процесів ринкової економіки;
- суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи та шляхів її подолання;
- ключові питання трансформаційних процесів з погляду нових світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки;
- особливості сучасного стану вітчизняної економіки, реформування відносин власності в галузі охорони здоров'я;
- зміст основних пропорцій, процесів і ситуацій на мікрорівні, розбиратися в чинниках макроекономічної рівноваги і макродинаміці, представляти

механізм та причини інфляції та безробіття.

Студенти повинні **вміти**:

- вміти самостійно аналізувати, розуміти і знаходити напрямки вирішення складних економічних проблем у галузі охорони здоров'я;
- оцінювати результати господарчої діяльності підприємств;
- робити обґрунтовані висновки із проведеного аналізу;
- використовувати методи економічної науки в своїй професійній та організаційно-соціальній діяльності, виявляти проблеми економічного характеру, пропонувати методи їх вирішення і оцінювати очікуваний результат;
- орієнтуватися в питаннях функціонування економіки;
- орієнтуватись в проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської системи господарства;
- приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань під час виконання своїх професійних обов'язків;
- володіти категоріальним апаратом мікро- і макроекономіки на рівні розуміння і вільного відтворення;
- володіти методикою проведення економічного аналізу;

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки бакалавра.

Вивчення курсу Основи економічної теорії пов'язано та базується на знаннях дисциплін: Історія України та української культури, Філософія, Політологія. Передбачає можливість використання отриманих знань у процесі вивчення освітнього компоненту Менеджмент у сфері фізичної культури і спорту.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК) :

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності (ФКС) :

- здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

Програмні результати навчання (ПРН)

- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення;
- аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання на базі ПЗСО

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями 4 б семестр								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практ. роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Сам. робота	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Індивідуальні зан									
Консультації									
Модулі	М1								
Контроль по модулю									К М1

Денна форма навчання на базі ОКР «Молодший бакалавр» 3 роки

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями 2 б семестр								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практ. роботи	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Сам. робота	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Індивідуальні зан									
Консультації									
Модулі	М1								
Контроль по модулю									К М1

4 Лекції

Змістовий модуль 1

Тема 1.1 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК НАУКА

Зміст теми: Предмет економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічне мислення та економічна політика. Методи пізнання економічних процесів і явищ Економічні закони та категорії.

Література:[1 - 5]

Тема 1.2

ЕТАПИ ВИНИКНЕННЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Зміст теми: Зародження економічних знань. Меркантилізм, класична політична економія, марксистська політична економія. Основні напрями сучасної економічної науки. Розвиток економічної думки в Україні

Література: [1 - 5]

Тема 1.3 ЕКОНОМІЧНІ ПОТРЕБИ ТА ВИРОБНИЧІ МОЖЛИВОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Зміст теми: Економічні потреби та інтереси як головні рушійні сили економіки. Виробництво та його основні ресурси (фактори). Межа виробничих можливостей та проблема економічного вибору. Результат та ефективність виробництва.

Література [1, 2, 5, 8 - 12]

Тема 1.4 ІНСТИТУТИ І ВІДНОСИНИ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Зміст теми: Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті суспільства. Економічні та юридично відносини власності. Право власності. Розвиток форм власності та їх структура.

Література [1, 5, 8 - 11]

Тема 1.5 ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Зміст теми: Економічна система суспільства: поняття, структура та основні риси.

Типи економічних систем та їх характеристика. Національні моделі ринкових систем.

Література [1, 5, 6, 7 – 11, 12]

Тема 1.6 СУСПІЛЬНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ ТА ОБМІН

Зміст теми: Суспільне виробництво та суспільний поділ праці як економічна основа ефективної організації виробництва. Форми організації суспільного виробництва та обміну. Товар та його властивості. Теорії вартості. Література [1, 5, 8 - 12].

Тема 1.7 ТЕОРІЯ ГРОШЕЙ ТА ГРОШОВОГО ОБІГУ

Зміст теми: Природа, види та роль грошей. Система грошового обігу та її типи. Грошова маса та закон грошового обігу. Грошові реформи.

Література [1, 5, 8 - 13]

Тема 1.8 РИНОК ТА РИНКОВА ЕКОНОМІКА

Зміст теми: Ринок, його функції та умови ефективного функціонування. Система ринків та їх інфраструктура.

Література [1, 5, 8 - 13]

Зміст теми: Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті суспільства. Економічні та юридично відносини власності. Право власності. Розвиток форм власності та їх структура.
Література [1, 5, 8 - 11]

5. Практичні заняття

Практичне заняття №1. Економічна теорія як наука. Об'єкт і предмет економічної теорії. Методи дослідження економічних процесів. Загально-логічні методи: аналіз і синтез, абстрагування, індукція та дедукція, моделювання. Наукові методи емпіричного дослідження: спостереження, економічний аналіз, експеримент. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі медичних наук.

Література:[2, 4, 6-7]

Практичне заняття №2. Закон зростання потреб. Суб'єкти економічних відносин, їхні економічні інтереси. Сутність виробництва. Фактори виробництва. Галузь охорони здоров'я як структурний підрозділ суспільного виробництва. Продукт і стадії його руху. Література: [2, 4, 6-7]

Практичне заняття №3. Власність як економічна категорія. Принципи формування власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Власність на землю. Становлення і розвиток нових форм господарювання на землі. Роздержавлення і приватизація власності в Україні.

Практичне заняття №4

Товарне виробництво. Товар, його сутність і властивості. Двоїстий характер праці, втіленої у товар. Закон вартості та його функції. Теорія попиту і пропозиції.

Практичне заняття №5-6

Поняття ринку. Функції ринку. Види ринків: предметів споживання, засобів виробництва, науково-технічних розробок та інформації, фінансів, валютних, нерухомості, праці, природних ресурсів, тіньовий ринок. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я України. Моделі

ринкової економіки. Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки.

Сутність конкуренції. Види

Література: [2, 4, 6-7]

Практичне заняття №7.

Становлення грошових відносин, основні етапи їх розвитку. Сутність грошей.

Гроші як загальний вартісний еквівалент. Функції грошей. Класифікація грошей.

Сутність інфляції. Чинники інфляції. Інфляція і безробіття. Антиінфляційна політика в Україні.

Література: [2, 4, 6-7]

Практичне заняття №8. Сутність підприємництва. Функції та умови існування підприємництва. Суб'єкти, об'єкти і види підприємництва. Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Види підприємств за формою, розміром, за сферою і видом господарської діяльності. Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.

Література: [2, 4, 6-7]

Практичне заняття №9. Національний дохід і його джерела. Обчислення національного продукту. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт, методи його розрахунку за доходами і витратами. Макроекономічні показники похідні від ВВП. Чистий національний продукт. Національний дохід.

Література: [2, 4, 6-12]

6. Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенти вивчають як матеріал аудиторних занять курсу, так і питання винесенні на самостійне вивчення. Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи студенти звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Зміст самостійної роботи студента складається з таких видів:

- підготовка до аудиторних практичних занять;
- вивчити лекцій матеріал та підготуватися до написання тестових завдань;
- виконання домашніх завдань впродовж семестру.

Теми до самостійної роботи

1. Економіка та економічна теорія.
2. Історичний процес розвитку економічної науки та її основні шляхи.

3. Розвиток економічної думки в Україні.
4. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Види економічних інтересів, взаємодія їх.
5. Індивідуальна властивість — вихідна ланка відносин власті. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.
6. Приватна власність.
7. Державна власність.
8. Колективна власність.
9. Акціонерна власність.
10. Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни. Методи ціноутворення. Регулювання цін державою.
11. Конкуренція в охороні здоров'я. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
12. Умови формування конкурентного середовища на ринках медичних послуг.
13. Антимонопольний комітет України.
14. Біржі праці, їх роль у галузі охорони здоров'я.
15. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.
16. Сутність, форми й чинники інфляції.
17. Антиінфляційна політика в Україні.
18. Види підприємств за формою, розміром, сферою і видом господарської діяльності.
19. Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.
20. Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту. Рента, її види. Земельна рента: суть, форми та розподіл.
21. Альтернативне використання землі. Ціна землі.
22. Чистий національний продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Номінальний ВВП. Індекс цін. Дефлятор ВВП. Національне багатство України та перспективи його нарощування.
23. Державний бюджет: принципи побудови, функції, доходи і витрати. Бюджетний дефіцит, джерела його фінансування. Державний борг і його обслуговування.
24. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.
25. Місце України у світовій економіці. Роль міжнародних економічних організацій у трансформаційному процесі України.
26. Геополітичні інтереси. Експортно-імпортний потенціал України.
27. Відносини з ЄС. Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Проблема зовнішньої заборгованості.

8. Контрольні заходи

Поточний контроль знань та умінь студентів денної форми навчання проводиться шляхом оцінювання практичних робіт та перевірки індивідуальних навчально-дослідних завдань.

1. Перевірка практичних знань студентів.
2. Перевірка індивідуальних навчально-дослідних завдань (теми рефератів).
3. Перевірка самостійної роботи (виконання студентами завдань за заданими темами).

4. Перевірка теоретичних знань студентів (залік).

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами. Табл.3

Першою складовою є проведення студентами практичних занять з дисципліни «Основи економічної теорії».

На протязі семестру здобувачу необхідно провести 3 практичних занять. Максимальна сума за проведення практичних занять складає 30 балів (див. табл. 1)

Таблиця 1 Контрольні заходи і максимальна оцінка за модуль

№	Змістовний модуль 1	ІНДЗ	Залік	Усього
1	30	25	45	100
	55		45	

Другою складовою є виконання ІНДЗ. Максимальна оцінка за захист ІНДЗ складає 25 балів (див.табл. 2).

Таблиця 2 Система оцінки ІНДЗ з курсу до спеціальності «Фізична культура і спорт»

№	Критерії оцінки	Так	Частков о	Ні
1	Розділи роботи повно характеризують тему дослідження	4	1 – 2	без оцінки
2	В ІНДЗ визначені мета і завдання дослідження	2	1 – 2	без оцінки
3	Методи дослідження використані в роботі відповідають поставленим завданням	2	2	без оцінки
4	Посилання на першоджерела відповідають списку літератур	2	1	без оцінки
5	Аналітичний огляд літератури повно висвітлює вивченість проблеми у фізичному вихованні	4	1 – 3	без оцінки
6	Робота являє собою компіляцію або плагіат	без оцінки	без оцінки	без оцінки
7	У роботі використано літературу видану	1995—2024	1985— 1994	1960—1984
8	Висновки відповідають поставленим завданням дослідження	7	1 – 5	без оцінки
9	Оформлення списку використаної літератури відповідає стандарту	2	1	без оцінки
10	Оформлення ілюстративного матеріалу відповідає стандарту	2	1	без оцінки
11	Робота містить орфографічні помилки, перекручені терміни	без оцінки	без оцінки	без оцінки
	Сума балів	25		

Третьою складовою є залік з даного предмету. Максимальний бал на заліку складає 45 балів . За кожну відповідь здобувач отримує від 0-15 балів.

Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS (табл. 3).

Таблиця 3 Система оцінки знань з курсу

Рейтинг студента за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100 балів	відмінно	A
81-89 балів	добре	B
75-80 балів	добре	C
65-74 балів	задовільно	D
55-64 балів	задовільно	E
30-54 балів	незадовільно з можливістю повторного складання	FX

1-29 балів	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F
------------	---	---

Список літератури

1. Бобров В. Я. Основи ринкової економіки і підприємництва: Підручник. – К.: Вища школа, 2003.
2. Ватаманюк З. Г. Вступ до економічної теорії: Курс лекцій. Частина 1. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003.
3. Гринів Л. С., Кічурчак М. В. Національна економіка: Навч. посіб. – Львів: „Магнолія 2006”, 2008. – С. 462.
4. Дзюбик С. Д., Ривак О. С. Основи економічної теорії: Навч. посіб. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 491 с.
5. Економічна теорія. Макро- та мікроекономіка. Навч. посібник / За ред. З. Ватаманюка та С. Панчишина. – К.: Альтернатива, 2001.
6. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008.
7. Економічна теорія: Посібник / Під заг. редакцією Є. М. Воробйова– Харків-Київ, 2003.
8. Єлейко П. С., Палкін Ю. І. Сучасна економіка: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2005.
9. Злупко С. М. Історія економічної теорії: Підручник. – К.: Знання, 2005. 13. Злупко С. М. Перехідна економіка: сучасна Україна: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006.
10. Крупка М. І., Островерх П. І., Реверчук С. К. Основи економічної теорії: Підручник. – К.: Атіка, 2001.
11. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник / За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003.
12. Мочерний С. В. Економічна теорія: Навч. посібник. – 3-тє вид. К., „Академія”, 2005.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/iaws/show/42/2016>
3. www.nbu.gov.ua
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>